

O POSLOVANJU MLJEKARA SRH U GOD. 1983.

Matej MARKEŠ, dipl. inž., Zagreb

1. Uvod

U toku 1983. godine uvjeti poslovanja mljekarskih radnih organizacija u Hrvatskoj su bili teži nego u 1982. godini, pa su stoga i rezultati poslovanja na nekim područjima bili nepovoljniji.

Otkupne cijene mlijeka povećavane su sa zakašnjenjem i prenisko prema tempu rasta nekih drugih proizvoda i energije. To je imalo za posljedicu opadanje interesa društvenih i individualnih proizvođača za podržavanje i povećavanje proizvodnje mlijeka.

Budući da na mnogim individualnim — napose staračkim — poljoprivrednim domaćinstvima proizvodnja nezaustavljivo opada, a društveno organizirana robna proizvodnja nastale manjkove još ne uspijeva nadoknaditi, to je shvatljivo, da sadašnji negativan trend proizvodnje, otkupa i prerade mlijeka nije moguće zaustaviti ni preusmjeriti bez značajnijih društvenih zahvata na ovom području.

Pored smanjenog obujma proizvodnje i prometa uzroci poteškoća u poslovanju mljekarskih radnih organizacija SR Hrvatske u 1983. godini bili su brojni i raznovrsni. Tu spadaju:

- spori i nedovoljan porast prodajnih cijena mlijeka i mlječnih proizvoda;
- brži rast cijena reprodukcijjskih materijala i energije, kao i izdvajanja iz dohotka i osobnih dohodaka;
- povećanje otplatnih rata skupih kredita na obrtna i nedovoljno korištena osnovna sredstva;
- neophodna ulaganja u rekonstrukcije i primarnu proizvodnju, uz ne malo učešće banaka i drugih kreditora pod nepovoljnim kreditnim uvjetima i dr.

2. Otkup mlijeka i mlječnih proizvoda u god. 1983.

2.1. Kvantitativni pokazatelji

16 mljekarskih radnih organizacija — članica Udruženja — otkupilo je ukupno 457.470 tisuća litara mlijeka, što je za 2,5% više od otkupa koji su iste mljekare ostvarile u 1982. godini.

Otkup mlijeka kretao se je tokom prethodnih 5 godina kako slijedi: (u 000 lit.).

Godina	1983.	1982.	1981.	1980.	1979.
Indiv. sektor	365.791	354.163	382.739	413.231	397.168
Društ. sektor	93.886	85.059	73.821	81.335	79.094
Uvoz	6.793	7.072	5.573	1.897	—
Ukupno	457.470	446.394	462.133	496.463	476.712

Iz gornjeg je pregleda vidljivo da ukupan otkup mlijeka, koji su ostvarile mljekare SRH, od 1980. godine postepeno opada do 1982. godine, da bi se u 1983. pokazao blagi porast otkupa.

Dok otkup od društvenog sektora koleba unutar prilično širokih granica, otkup od individualnih proizvođača opada od 1980—1982, da bi se u 1983. zaustavio približno na istoj visini kao prethodne godine (+0,71%).

U 1979. godini mlijeko se nije uvozilo, a uvoz malih količina počinje 1980. Najviše je uvezeno 1982. godine, a u 1983. je uvoz za 279 tisuća litara (3,95%) niži nego prethodne godine.

Učešće otkupa mlijeka s područja SR Hrvatske i s područja drugih republika prikazano je u slijedećem pregledu:

Godina	1983.	1982.	1981.	1980.	1979.
S područja SRH	405.106	408.414	421.840	459.143	444.426
Iz ostalih SR	45.571	30.908	34.720	35.423	32.286
Iz uvoza	6.793	7.072	5.573	1.897	—
Ukupno	457.470	446.394	462.133	494.463	476.712

Gornji pregled ilustrira naglo opadanje otkupa mlijeka s područja SR Hrvatske. Iste su mljekare od 1980. do 1983. god. imale za 54 mil. litara manji otkup mlijeka na svojim otkupnim područjima.

Otkup s područja drugih republika dosegao je najvišu razinu u 1983. godini i činio je oko 10% ukupnog otkupa.

Prema podacima Sekcije za mljekarstvo Poslovne zajednice za proizvodnju, preradu i promet stoke, stočnih proizvoda i stočne hrane u Zagrebu, na području SR Hrvatske otkupljene su još i slijedeće količine mlijeka: (u 000 litara).

Iz SR Hrvatske:

»Napredak«, Imotski	1.272	
»Plitvička jezera«	1.919	
A. Bohnec, Ludbreg	2.314	
F. Lakuš, D. Kraljevec	60	
Veter. stanica, Koprivnica	1.342	6.907

Iz SR Slovenije:

ABC »Pomurka«, M. Sobota	926	
TIMAV, Dekani	3.002	
HMEZAD, Celje	149	4.077

Iz SR Srbije:

MLEKOSREM	3.480	3.480
Ukupno	14.464	14.464

Sumirajući gornje proizlazi da je organizirani promet mlijeka na području SR Hrvatske u god. 1983. iznosio 471.934 tis. lit. (457.470+14.464). Odbivši otkup s područja drugih republika (Slovenija, Bosna-Hercegovina, i Srbija), te iz uvoza, proizlazi da je na području SR Hrvatske organizirani otkup iznosio 419.570 tis. lit. (471.934—45.571—6.793).

U vremenu od svibnja do zaključno listopada otkup mlijeka u SR Hrvatskoj bio je približno na istoj razini i kretao se je između 1.320—1.330 tis. lit. prosječno dnevno. Potkraj godine otkup mlijeka je naglo opao za prosječno 300—350 tis. lit. dnevno. Takav nagli pad otkupa odrazio se je na opskrbljenost gradova, kao i na finacijsko poslovanje mljekarskih radnih organizacija. Pad je uzrokovan smanjenim isporukama mlijeka s individualnih domaćinstava.

2.2. Otkupne cijene mlijeka

Prema prikupljenim podacima prosječna — ponderirana — otkupna cijena mlijeka u 1983. god. iznosila je 20,24 din za litru. Najjeftinije je bilo mlijeko kupljeno od društvenih dobara koja su u sastavu iste radne ili složene organizacije u kojoj je i mljekara. (19,64 din/l). Neznatno skuplje od toga (19,78 din/l) je mlijeko individualnih proizvođača, a najskuplje (28,29 din/lit) je bilo mlijeko iz uvoza.

Ukupna vrijednost svega otkupljenog mlijeka — računajući po prosječnoj cijeni — iznosila je u 1983. godini 9.259.192 tis. din, odnosno oko 926 milijardi starih dinara. Odbiv mlijeko s područja drugih SR, te mlijeko iz uvoza, tada su proizvođači na području SR Hrvatske primili za mlijeko (419.570 tis. lit.) ukupno 8.411.136,8 tis. din., odnosno nešto više od 841 milijardi starih dinara.

2.3. Otkup mlječnih proizvoda

U toku 1983. godine mljekare su otkupile i slijedeće količine mlječnih proizvoda:

Proizvodi	Količina tona		Vrijednost 000 d		Prosječna cijena din/kg	
	Dom.	Uvoz	Dom.	Uvoz	Dom.	Uvoz
Vrhnje	11	—	...	—	...	—
Sirevi	2.311	717	412.225	144.871	183,13	202,05
Maslac	235	472	61.053	143.071	473,28	303,12
Ml. punomasni prašak	28	792	5.551	143.560	198,25	181,26
Ml. praš. obr.	56	—	8.023	—	143,27	—
Ukupno	2.641	1.981	486.852	431.502		
Sveukupno	4.622		918.354			

Iz pregleda je vidljivo da su mljekare SRH osim mlijeka, otkupile još i 4.622 t. mlječnih proizvoda, u ukupnoj vrijednosti 918.354 tis. din. Vrijednost otkupljenih uvoznih proizvoda iznosi 431.502 tis. din. (47%).

Preračunavamo li mlječne proizvode po vrijednosti na ekvivalentnu količinu mlijeka, proizlazi da je — u obliku mlječnih proizvoda — otkupljeno još (918.354.000 : 20,24) 45.274 tis. lit. mlijeka, od čega otpada na uvoz 21.319 tis. lit. tekućeg mlijeka.

3. Proizvodnja mlječnih proizvoda u 1983.

3.1. Kvantitativni pokazatelji

Budući da su otkupljene količine mlijeka u 1983. god. ostale približno na istoj razini kao i prethodne godine, te je i proizvodnja mlječnih proizvoda

podjednaka, osim što su nastala kvantitativna pomjeranja između pojedinih grupa proizvoda.

Tokom prethodne 3 godine proizvodnja mlječnih proizvoda u mljekarama SR Hrvatske kretala se kako slijedi: (u 000 lit. ili t.)

Grupa proizvoda	1983.	1982.	1981.	1983. 1981.
Konzumno mlijeko	230.295	212.991	209.667	109,8
Mlječ. kisel. proizvodi	27.096	26.735	26.472	102,4
Slatki mlječ. napitci	3.634	4.728	4.081	89,0
Polutvrđi i tvrdi sirevi	11.032	11.497	11.785	93,6
Svjež i meki sir	4.012	3.700	3.275	122,5
Topljeni sirevi	5.846	5.811	5.928	98,6
Konzumno vrhnje	11.702	11.688	9.996	171,1
Kond. i evap. mlijeko	55	127	360	15,3
Mlijeko u prahu (pun. i ob.)	4.020	4.237	4.157	96,7
Maslac	1.957	2.436	1.898	103,1
Smrznuti proizvodi	8.906	6.330	7.354	121,1
Ostali proizvodi	3.559	10.687	8.392	30,5

Gornji pregled pokazuje da su značajniji skokovi u proizvodnji i kod svježih i mekih sireva (povećanje za 22,5%), te smrznutih proizvoda (+21,1%) i konzumnog vrhnja (+17,1%). Proizvodnja konzumnog mlijeka je povećana za oko 10%, a porast proizvodnje maslaca i fermentiranih mlječnih proizvoda je usporedan s porastom otkupa mlijeka. Kod ostalih grupa mlječnih proizvoda registriran je veći ili manji pad proizvodnje. Tu spadaju topljeni sirevi (-1,4%), polutvrđi i tvrdi sirevi (-6,4%), mlijeko u prahu (-3,3%) te slatki mlječni napitci (kakao, čokoladno mlijeko i sl.), kojih je proizvodnja niža za 11%. Proizvodnja kondenziranog i evaporiranog mlijeka, kao i ostalih proizvoda je osjetljivo manja nego prethodnih godina.

3.2. Varijabilnost proizvodnje mlječnih proizvoda

Proizvodnja konzumnog mlijeka, konzumnog vrhnja te svježih mekih kao i topljenih sireva je tokom čitave godine prilično ravnomjerna. Prosječna dnevna proizvodnja konzumnog mlijeka iznosila je 624 tis. lit., a varirala je između 585 i 660 tis. lit., pri čemu je minimalna proizvodnja bila u XI mjesecu, a maksimalna u III mjesecu. Prosječna dnevna proizvodnja konzumnog vrhnja iznosila je oko 32 tis. lit. pri čemu je najniža proizvodnja bila u veljači (II) — svega oko 20 tis. lit., a najviša u kolovozu (VIII) 37 tis. lit. Prosječna dnevna proizvodnja svježih sireva je iznosila oko 11 tona, a u granicama od 10 do 11,5 tona. Takova ravnomjernost proizvodnje spomenutih svježih proizvoda uvjetovana je kako ravnomjernom potražnjom, tako i poteškoćama pri skladištenju većih količina ovih proizvoda. Prosječna dnevna proizvodnja topljenih sireva iznosila je oko 16 tona, a u granicama od 13 do 18,5 t.

Za razliku od naprijed spomenutih, proizvodnja svih ostalih mlječnih proizvoda varira unutar znatno širih granica. Fermentirani proizvodi imaju veću potražnju u toplijim, a manju u hladnim mjesecima, pa se prema tome podešava i proizvodnja. Prosječna dnevna proizvodnja je iznosila oko 72.000 litara. a u granicama između 52 i 90 tisuća litara.

Proizvodnja maslaca je zavisila više o raspoloživim količinama vrhnja za preradu, nego o potražnji. Prosječna proizvodnja je bila 5,27 tona dnevno, a u granicama između 2,8 tona (IV) i 7,6 tona (VII i VIII). Iako se naslac može skladištiti i time stvarati potrebne rezerve, potražnja je bila takova da je sva proizvedena roba mogla biti brzo plasirana na tržištu. Prosječna proizvodnja polutvrđih i tvrdih sireva u Hrvatskoj iznosila je oko 29,5 tona dnevno. U prvom kvartalu godine ta je proizvodnja najniža zbog malog otkupa i prioritetnih potreba na konzumnom mlijeku. U veljači i ožujku (II i III, mjesec proizvodnja je iznosila oko 22,5 tona prosječno dnevno, a od svibnja (V) do rujna (IX) proizvodnja je iznosila prosječno oko 34 tona dnevno. Proizvodnja mlijeka u prahu zavisi ne samo o varijabilnosti otkupa, nego i o varijabilnosti potražnje prioritetnih konzumnih proizvoda. Stoga proizvodnja u pojedinim mjesecima znatno odstupa od prosjeka (11 tona dnevno). Minimalna je proizvodnja ostvarena u drugom i dvanaestom mjesecu svega oko 6,2 t. dnevno, a maksimalna u X mjesecu s prosjekom od 17 tona dnevno.

Ova se proizvodnja dijelom uskladištuje bilo kod proizvođača, bilo kod kupaca radi izravnavanja zimskih sezonskih manjkova konzumnog mlijeka. Sladoled i smrznuti deserti su kod nas izrazito sezonski potrošni artikli, pa se s toga i proizvodnja najvećim dijelom ravna prema potražnji. Proizvedeno je ukupno 7,638 tona smrznutih proizvoda, uključiv u to i sladoled u prahu. U mjesecu siječnju (I) te od mjeseca rujna (IX) do prosinca (XII) proizvodnja iznosi svega 2,5 do 4,5 tona dnevno, da bi u VI i VII mjesecu dosegla do 42 tona prosječno dnevno. Rujanska proizvodnja je svega oko četvrtine proizvodnje prethodnog mjeseca. Tako nagli prelazi iziskuju srazmjerno velike kapacitete, koji se koriste manji dio godine i stoga znatno opterećuju troškove proizvodnje.

Pregled utroška otkupljenog mlijeka tokom prethodne 4 godine (1980 do 1983) ilustriraju slijedeći podaci (u % od otkupa).

Grupe proizvoda	god. 1983.	god. 1982.	god. 1981.	god. 1980.
Konzumno mlijeko	50,3	47,7	45,4	43,6
Fermentirani proizvodi	5,9	6,0	5,6	5,0
Mlijeko u prahu	8,6	8,8	7,6	10,3
Polutvrđi i tvrdi sirevi	26,5	27,5	29,0	30,7
Svježi i meki sirevi	5,4	5,4	5,0	3,7
Ostali proizvodi	3,3	4,6	7,4	6,7
Ukupno	100,0	100,0	100,0	100,0

Tokom promatranog razdoblja neprekidno se povećava učešće utroška mlijeka za proizvodnju konzumnog mlijeka i fermentiranih mlječnih proizvoda, a opada učešće utroška mlijeka za proizvodnju tvrdih i polutvrđih sireva, mlijeka u prahu i ostalih proizvoda.

3.4. Prodajne cijene mlječnih proizvoda

Prosječne prodajne cijene nekih mlječnih proizvoda kretale su se kako slijedi: (u dinarima za 1 litru ili kilogram).

Proizvod	Prod. cijena u poč. godine	Prod. cijena na kraju godine	Indeks povećanja
Pasterizirano mlijeko u nep. amb.	20,57	30,68	149,15
Konzumno vrhnje	19,18	136,45	137,59
Jogurt u plastičnim čašicama	32,83	46,33	141,12
Maslac pakovan po 0,25 kg	262,68	399,89	152,23
Punomasno mlijeko u prahu	151,20	234,07	154,80
Sir ementalac	201,00	309,75	154,10
Sir ribanac	246,50	104,27	141,58
Svježi domaći sir	73,65	104,27	141,58
Topljeni sir u kut. 45%/o	182,46	289,80	154,44
Sir trapist	173,00	248,31	143,53

Iz priloženog pregleda prodajnih cijena mlječnih proizvoda je vidljivo da su u toku 1983. godine one porasle za 37,59% do 54,80%. Kod svih proizvoda kao i kod svih radnih organizacija cijene nisu podjednako rasle. Dijelom su rezultat uvjeta privređivanja, a dijelom društvenog dogovora o cijenama unutar grupacije.

4. Zaposleno osoblje

Na dan 31. XII 1983. godine bilo je u 15 mljekarskih radnih organizacija SR Hrvatske zaposleno ukupno 4.840 radnika. Broj zaposlenih po kvalifikacijama i školskoj spremi bio je kako slijedi:

VKV	204
KV	1.426
PKV	846
NKV	948
Doktori nauka	1
Magistri	5
VSS	262
VŠS	140
SSS	891
NSS	117
Ukupno:	= 4.840

5. Investiciona ulaganja u 1983. god.

Prema nepotpunim podacima (nedostaju za »Dukat« i »Slaviju«) u toku 1983. godine mljekarske radne organizacije SR Hrvatske investirale su slijedeća sredstva: (u 000 din.).

Gradevine	910.852	55,7%
Oprema	466.613	28,6%
Ostalo	256.734	15,7%
Ukupno	1.634.199	100,0%

Iz sumarnog pregleda investicionih ulaganja je vidljivo da su mljekare i u 1983. godini uložile znatna investiciona sredstva u novogradnje i rekonstrukcije objekata.

Promatrajući investicije po namjeni zapaža se da su ove godine mnoge mljekare ulagale sredstva i u objekte za primarnu proizvodnju mlijeka. U izgradnji novih farmi za proizvodnju mlijeka učestvovali su: Belje, Županja, Bjelovar, Varaždin, Zdenka i Rijeka. Ove su mljekare uložile značajna sredstva, za unapređenje društvene proizvodnje mlijeka. Za očekivati je da će se ovim putem i nadalje unapređivati proizvodnja ne samo kod društvenih, nego i individualnih robnih proizvođača.

Osim ulaganja u primarnu proizvodnju investicije su namijenjene za proširenje i obnovu tehnoloških kapaciteta, kao i transportnih sredstava mljekara.

6. Transport

Elementi	Kamioni	Hladnjače	Ukupno
Broj vozila	246	108	404
Nosivost tona	1.239	394	1.633
Pređeno 000 km. — ukupno	10.508	2.562	13.070
Prevezeno robe tona	418.736	34.126	452.862
Korištenje nosivosti ‰	93	24	
Pređeno km. prosječno dnevno	97,8	65,4	

Sumarni pregled podataka o voznom parku onih mljekarskih radnih organizacija koje koriste vlastita transp. sredstva za prevoz mlijeka i mlječnih proizvoda pokazuju da je u 1983. godini bilo angažirano ukupno 404 teretna vozila, od toga 108 hladnjača. Ukupna nosivost vozila je bila 13.070 tona, a prevezeno je ukupno 452.862 tona robe. Vozila su prelazila prosječno dnevno — kroz 363 dana u godini — kamioni, po 97,8 km, a hladnjače po 65,4 km. Uspoređujući nosivost vozila i prevezenu težinu robe, proizlazi da su kamioni prosječno dnevno bili korišteni sa 93‰ nosivosti, što je vrlo mnogo, te zahtijeva potpunu ispravnost i dobro održavanje vozila.

Osim vlastitih, radne organizacije koristile su i unajmljena vozila — kamione i hladnjače — za prevoz robe. 25 kamiona i 15 hladnjača prešlo je ukupno 948 tis. km i prevezlo 37.706 tona robe.

Ukupno angažirana transportna sredstva mljekara bila su 444 vozila, koja su prešla 13.978 tis. km i prevezla 490.568 tona robe. Vozila su prosječno dnevno prelazila po 38.506 km i prevozila po 1.351 t. robe.

7. Rashladni uređaji

I u 1983. godini je nastavljeno opremanje sabirne mljekarske mreže novim rashladnim uređajima. U tome je najznačajniji poduhvat na sabirnom području »Zvečevo« — mljekare u Sl. Požegi, gdje je PPK Kutjevo, kao organizator kooperacije, postavio 57 rashladnih uređaja za mlijeko.

U toku 1983. godine na područjima sviju mljekara u SR Hrvatskoj postavljeno je ukupno 99 novih rashladnih uređaja, pa ih je time ukupan broj dosegao do 2.579 komada, ukupne zapremine 1.539.930 lit. odnosno 597 litara prosječno po rashladnom uređaju.

8. Elementi plana za 1984. godinu

U 1984. godini mljekare SR Hrvatske predviđaju isti otkup mlijeka, kakav je ostvaren i u 1983. godini.

Ukupan prihod se planira za oko 32% viši od ostvarenog u 1983. godini.

Predviđena investiciona ulaganja su za oko 20% manja od investicija u 1983. godini. I nadalje se nastavljaju ulaganja u primarnu proizvodnju — u nove farme za proizvodnju mlijeka — kao i novogradnje i rekonstrukcije objekata te nabavku opreme za obradu i preradu mlijeka.

9. Sredstva i uspjeh u poslovanju u 1983. god.

9.1. Poslovna sredstva

Sumarni pregled vrijednosti osnovnih sredstava 15 mljekarskih radnih organizacija u SR Hrvatskoj iskazuje slijedeće: (u 000 din.).

Elementi	Nabavna vrijednost	Otpisi	Sadašnja vrijednost
Građevine	5.334.156	956.059	2.378.097
Oprema	6.776.036	4.861.074	1.914.962
Osnovno stado	109.094	—	109.094
Ostalo	347.273	48.490	298.774
Ukupno	10.566.559	5.865.632	4.700.927
%	100,0	55,5	44,5

Pregled vrijednosti osnovnih sredstava mljek. rad. organizacija SR Hrvatske pokazuje da je nabavna vrijednost osnovnih sredstava 10.566.559 tis. din. (više od 1.000 milijardi st. din.). Otpisana je vrijednost 5.865.632 tis. din, odnosno 55% od ukupne, a sadašnja je vrijednost 4.700.927 tis. din. (470 milijardi st. din.).

Uočljivo je da je oprema najvećim dijelom otpisana, tako da sadašnja vrijednost opreme (1.914.962 tis. din.) čini svega 28% od njene nabavne vrijednosti. Drugim riječima, oprema je ekonomski zastarjela. Nepovoljno je također i učešće vrijednosti opreme (40,7%) u ukupnoj nabavnoj vrijednosti osnovnih sredstava, što je također jedan od elemenata rentabilnosti poslovanja.

U osnovnim sredstvima mljekara iskazan je za 1983. godinu novi element vrijednosti, a to je »osnovno stado«. Time se mljekare pojavljuju kao vlasnici ili suvlasnici stočnog fonda koji služi za proizvodnju mlijeka. Za sada su to još nevelika sredstva, a daljnji razvoj privređivanja će pokazati uspješnost poslovanja mljekara ne samo na području prerade, nego i proizvodnje mlijeka.

Potkraj 1983. godine mljekare su imale značajna osnovna sredstva u pripremi (2.196.635 tis. din.). Ona predstavljaju ekonomski nepovoljan element poslovanja, budući da ne služe za privređivanje, a opterećuju poslovanje (kamate, održavanje, ev. otplate), pa je stoga u interesu radnih organizacija da se ta sredstva smanje i stave što prije u stanje privređivanja.

Poslovna sredstva izvan upotrebe su neznatna i sačinjavaju svega oko 2% od sadašnje vrijednosti osnovnih sredstava.

9.2. Uspjeh poslovanja, dohodak i raspodjela

Uspješnost poslovanja mljekarskih radnih organizacija SR Hrvatske u 1983. godini u usporedbi s prethodnom godinom pokazuje nekoliko osnovnih pokazatelja u slijedećem pregledu: (u 000 din.).

Pokazatelji	1983.	1982.	1983/82
Ukupan prihod	21.134.101	15.950.522	132,5
Utrošena sredstva	18.393.660	13.482.701	136,4
Dohodak	2.740.441	2.467.821	110,0
Izdvajanja iz dohotka	1.053.368	852.069	123,6
Čisti dohodak	1.539.671	1.615.752	95,3
Isplaćeni neto OD	1.022.944	813.182	125,8
Prosij. broj zaposlenih	4.904	4.798	102,2

Iz prethodnog sumarnog pregleda je vidljivo da je ukupan prihod mljekarskih RO u 1983. godini iznosio 21.134,101 tis. din. i da je za 32,5% bio veći od ukupnog prihoda prethodne godine.

Ukupno utrošena sredstva su iznosila 18.393,660 tis. din. i za 36,4% su veća nego prethodne godine. Zbog relativno većih utrošenih sredstava dohodak mljekarskih radnih organizacija je u 1983. g. bio za svega 10% veći od dohotka prethodne godine i iznosio je 2.740,441 tis. din.

* *
*

Očito je da su uvjeti poslovanja mljekarskih radnih organizacija SR Hrvatske u 1983. godini bili teži nego ranije. Najavljene nove mjere za poboljšanje uvjeta privređivanja, kao i povećani naponi radnih kolektiva omogućiti će prebrođivanje sadašnjih poteškoća i uspješnije poslovanje u toku ovog planskog razdoblja.